

Първа национална научна конференция с
международно участие –
„Образът на жената в литературата“ 2024

First National Scientific Conference with
International Participation
Women’s Image in Literature 2024

Милена Сахакян

Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (България)

Milena Sahakian

Sofia University “St. Kliment Ohridski” (Bulgaria)

На 19 и 20 юни 2024 г. в Института за литература при Българската академия на науките се проведе Първата национална научна конференция с международно участие за студенти, млади учени, докторанти и постдокторанти на тема: „Образът на жената в литературата“. Тя се осъществи в рамките на изследователски проект „Образът на жената в литературата“, финансиран от фонд „Научни изследвания“ – Софийски университет № 80-10-184/22.4.2024 г.

Конференцията се реализира по инициатива на екип от преподаватели и изследователи от Факултета по класически и нови филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (ФКНФ) и Института за литература при БАН в състав: гл. ас. д-р Радея Гешева, гл. ас. д-р Илияна Чалъкова, гл. ас. д-р Мартин Димитров, гл. ас. д-р Елена Борисова, гл. ас. д-р Виолета Вичева и докторант Милена Сахакян.

Идеята на форума бе да се превърне в традиционно ежегоден събитие, в което участват представители на образователните и изследователските звена на едни от най-големите университети и изследователски институции в България и чужбина. Главната цел бе да бъдат представени различни перспективи в изследванията на женските образи в литературата, както и да се отразят

социалните роли на жената в обществото. Чрез изнесените теоретико-критически доклади в областта на хуманитаристиката се създаде благоприятна обстановка за научен диалог и открито се споделиха нови знания между специалисти и изследователи от академични институции в България.

Научната конференция се проведе в присъствена форма и бе открита с приветствени слова от директорката на Института за литература – БАН – доц. д-р Пенка Ватова като домакин и от проф. д-р Петър Моллов, зам.-декан на ФКНФ. Председателят на организационния екип гл. ас. д-р Радея Гешева, поднесе приветствие към участниците, като сподели удовлетворението си от интереса към форума. Тя изтъкна също, че актуалността и значимостта на тематиката безспорно са осезаеми и днес. Накрая д-р Гешева представи членовете на организационния екип и програмата на конференцията „Образът на жената в литературата“.

Официалната част на конференцията продължи с пленарния доклад, изнесен от проф. д-р Петър Моллов, зам.-декан на ФКНФ и преподавател по испанска литература в катедра „Испанистика“ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, на тема „Златният век в испанската литература“. Той породил оживена дискусия и голям интерес сред публиката.

След пленарния доклад форумът премина към отделните тематични панели, общо десет на брой, обединени въз основа на геокритическите перспективи в литературознанието. Първата сесия бе посветена на образа на жената в българската литература. Доклади изнесоха Андриана Спасова от Института по литература при БАН на тема „Ролята на жената в българската възрожденска култура и литература“, Тая Стоилова от ПУ „Паисий Хилендарски“ – „Открояване на флорални мотиви в лирическото творчество на Мара Белчева“, Петър Михайлов от Института за литература при БАН – „Гласът на пътуващата и изкушената от историята жена – наблюдения върху белетристиката на Златка Чолакова (1899–1985)“, Михаела Илиева от Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ за „Женските образи в три романа – „Жените на Варшава“ от Георги Марков, „Времето на героя“ от Васил Попов и „Изключителната биография на Буди Будев“ от Цветан Стоянов“.

По време на втората сесия бяха изнесени доклади, посветени на женските образи в българската и в гръцката литература. Първата разработка в сесията беше представена от Веселин Веселинов и Георги Арсов от Нов български университет, в екип с Таяна Йотова от Софийския университет „Христо Ботев“ – Айтос, на тема „Българската литература като носител на познание за психотичното страдание при жената“. Последваха докладите на Теменужка Иванова от Югозападния университет „Неофит Рилски“ – „Женският образ като двигател на приключения във фантастичния свят на Емил Коралов“, Иван Савов от Институт за литература при БАН – „Между „тихия героизъм“ и „валяка на идеологията“: женските образи в „Матриархат“ на Георги Ми-

шев“ и Елена Борисова от Институт за литература при БАН – „Изговаряне на травмата в романа на Теодора Димова „Поразените“.

Третата сесия през първия ден на конференцията бе обединена от темата за образа на жената в португалската и португалоезичната литература, като всички представители бяха от катедра „Португалистика и лузофонски изследвания“ на ФКНФ. Разнообразни ракурси към проблематиката бяха изложени от Яна Димова от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ с доклада ѝ на тема „Потиснатият дискурс на женските персонажи в романите на Фернандо Кампоз „Къщата на праха“ и „Счупеният смарагд“, Ема Цветанова от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, която представи „Творческата идентичност на жената в поезията на Ана Луиза Амарал“, Десислава Тимчева с анализи, посветени на „Жената и нейните търсения в хрониките на Раquel де Кейрош“. Заключителният доклад в сесията бе изнесен от Илияна Чалъкова на тема „Орланда Амарилиш: Тематичен архипелаг на мигранта“.

В четвъртата сесия изследванията си върху идентичността и образа на жената в италианската литература представиха Мария Игнатова от Софийския университет с доклада си на тема „Между Гостанца и Компюта Донцела – проявления на женското присъствие в средновековната италианска поезия“, Елена Минчева от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ на тема „Bella ciao – Франка Раме“ и Радея Гешева от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ на тема „Жената в италианската литература на XX в.: тяло-игуана“.

В петата, заключителна за първия ден на конференцията, сесия участие взеха изследователи от пет различни университета. Изнесените доклади разгледаха образа на жената в англоезичната и френската литература. Неда Узунколева от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ представи „Жената наблюдател и главен участник: Стилизови похвати в разказването, провакации и описателна динамика в творчеството на Айрис Мърдок, Ани Ерно и Симон дьо Бовоар“, Кристиана Каменова от ЮЗУ „Неофит Рилски“ на тема „Беки Шарп и Амелия Седли - корелация на нравствеността в романа „Панаир на суетата“, Милена Галунска от Нов български университет с темата си „Лишаването на жената от език в романите „Разказът на прислужницата“ и „Годината на потопа“ на Маргарет Атууд“, Весела Ганева от ПУ „Паисий Хилендарски“ на тема „Музикалната приемственост майки-синове в съвременните рок романи – „Жестоко присъствие на времето“ и „Изяж документа“ и Галина Деведжиева от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ на тема „Жената вампир от XIX в.: заплашителна женска сексуалност и отхвърляне в „Кармила“ на Шеридан Лэфану (1872)“.

Вторият ден на конференцията протече в пет тематични секции. Началото бе поставено със сесия „Образът на жената в чешката, испанската, немската и руската литература“, в която бяха представени изследователските търсения

на двама представители на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Тиха Бончева на тема „Проявления на женското в творчеството на чешките декаденти. Иржи Карасек от Лвовице. Станислав Костка Нойман“ и Костантин Адирков на тема „Жените в сюжета за Дон Жуан“. Въпросът за женската идентичност бе разгледан и от изследователи от Институт за литература на БАН, Ребека Джили на тема „Женската идентичност в дневника на Елена Андреевна Щакеншнайдер (1836–1897)“ и Виолета Вичева на тема „Mädchen“ от Тереза Преауер – не/ищо ново за момичето“.

В сесията „Образът на жената в японската и китайската литература“ доклади изнесоха Милена Сахалян на тема „Японската жена през погледа на Савако Арийоши, Фумико Хаяши и Йоко Огава“, Евелина Хайн на тема „Каноничност и прагматичност в образа на женското божество на свещената за китайците планина Тайшан“ и Мартин Димитров на тема „Жената-воин Томое Годзен – исторически, текстуални и културни аспекти“ от Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Мартина Недялкова от Институт за литература при БАН изнесе доклад на тема „Съвместяване и вътрешно напрежение между ролите на жената в романа „Разпределението на ролите“.

Изключително разнообразни бяха докладите от осма сесия под надслов „Образът на жената в арменската, османската и турската литература“. Първият доклад изнесе Константин Поборников от Институт за балканистика с център по тракология „Проф. Александър Фол“ на тема „Идентичност на тъгата – образът на майката в лириката на един турски символист“. Антоанета Ангелова от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ представи доклад на тема „Образът на жената в староарменския и в средновековния арменски епос“. Последваха докладите на Жана Желязкова от Академия на МВР – „Жената мъдрец и жената „Слънце“ – две представителки на османската Диванска поезия от XV–XVI в.“ и Борислава Иванова от Институт за литература при БАН – „Трите дъщери“ на Ева. Граници на идентичността“.

В деветата сесия „Образът на женската личност“ бяха проследени докладите на Мартина Трайкова от НБУ – „Мария Монтезори и нейният метод“, Цветомира Иванова – „Жените в японските университети“ от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Мая Гешева от Национална финансово-стопанска гимназия – „Личностно-компетентностния профил на жената-педагог с фокус върху комуникационната култура“, Александрина Касова – „Жената като творец – Тойен: жената в изкуството или жената-изкуство“. В заключителната десета сесия Кристина Ръжданова от УниБИТ изнесе доклад на тема „Жената в дигиталния свят – предизвикателства и възможности между дома и работата“, Божана Филипова от Институт за литература при БАН представи „Галатея, жената от кост“, а Георги Анаолов от УниБИТ сподели наблюденията си относно „Жената в православния свят – формиране на българското национално самосъзнание и съхранение на идентичността на българина“.

Изключително значимите по своя характер и дълбочина доклади и организацията на работните секции на Първата национална научна конференция с международно участие за студенти, млади учени, докторанти и постдокторанти на тема: „Образът на жената в литературата“ отразиха широкото поле на изследвания в областта и затвърдиха общото впечатление за необходимостта от редовно провеждане на конференцията и развиване на тесни връзки на сътрудничество между изследователите, преподавателите и научните специалисти в сферата на хуманитаристиката.

Изнесените научни доклади ще бъдат публикувани в издание, което ще даде възможност на по-широка публика да проследи разгръщането на тематиката, концептуализирането на проблемите, извеждането на резултати от изследванията и предлагането на решения на поставените проблеми.

Милена Сахакян, докторант
msahakjan@uni-sofia.bg
Софийски университет „Св. Климент Охридски“
бул. „Цар Освободител“ 15
София 1504
България

Milena Sahakian, PhD student
msahakjan@uni-sofia.bg
Sofia University “St. Kliment Ohridski”
15 Tzar Osvoboditel Blvd.
Sofia 1504
Bulgaria